

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішення Ради директорів
ТОВ «РА «Кредит Інтелідженс»
№ 1 від 30.03.2026

Методологія визначення кредитних рейтингів для суб'єктів банківського сектору ТОВ «РА «Кредит Інтелідженс»

Дата набрання чинності 30.03.2026

Затверджено рішення Ради директорів

Власник документа Начальник відділу методології та
ринкової аналітики

**Наступний перегляд не
пізніше** 30.03.2027

Методологію визначення кредитних рейтингів для суб'єктів банківського сектору (далі – Методологія) розроблено ТОВ «РА «Кредит Інтелідженс» (далі – CIRA) з метою забезпечення актуальних підходів до встановлення кредитних рейтингів та гарантування користувачам рейтингу коректності рейтингової оцінки. Методологію розроблено з урахуванням вимог чинного законодавства.

Частина 1: Загальна інформація

1.1 Підходи щодо аналізу суб'єктів банківського сектору CIRA

Агентство CIRA застосовує комплексний кредитний аналіз банків із використанням фундаментального підходу. Рейтинг розглядається як інтегрований висновок про здатність банку своєчасно та в повному обсязі виконувати свої зобов'язання, з урахуванням як поточного фінансового стану, так і очікуваних змін у зовнішньому та внутрішньому середовищі. При оцінці враховуються ключові критерії, їх взаємозв'язок та причинно-наслідкові залежності, а також потенційні ефекти взаємопідсилення ризиків (наприклад, погіршення якості активів → зростання витрат на резерви → тиск на капітал і прибутковість → погіршення доступу до фондування → ризики ліквідності).

На відміну від дискримінантних моделей або скорингових підходів з фіксованими коефіцієнтами, які часто відтворюють історичні закономірності, CIRA використовує прогнозно-орієнтований підхід. У практиці банківського сектору ретроспективні моделі можуть бути недостатніми, оскільки чутливі до структурних змін, регуляторних новацій, змін ризиковості, макроекономічної волатильності та нетипових шоків. Тому CIRA оцінює кредитоспроможність банку як функцію майбутніх умов, а не лише як результат минулих трендів.

Ключовим елементом є сценарне моделювання. Агентство формує базовий сценарій (найбільш імовірний), а також один або кілька стресових сценаріїв (помірно-негативний та/або сильний стрес) із відображенням макроекономічних, ринкових і регуляторних припущень. Для кожного сценарію оцінюється потенційний вплив на якість активів (зокрема, рівень NPL та потребу в резервах), прибутковість, достатність капіталу, ліквідність і структуру фондування, а також на здатність банку виконувати нормативні вимоги. Підсумкова оцінка формується як узгоджений результат аналізу сценаріїв, з урахуванням імовірності їх реалізації, що забезпечує більш реалістичний та стійкий погляд на ризики.

Для підсилення якості прогнозу та оцінки невизначеності CIRA може застосовувати додаткові інструменти моделювання залежно від доступності даних і профілю банку. Зокрема: (i) аналіз чутливості та варіаційний аналіз для перевірки стійкості ключових показників до змін припущень (процентні ставки, обмінний курс, відтік депозитів, зростання NPL); (ii) дерева рішень для структурованого опису альтернативних «гілок» розвитку подій (наприклад, різні траєкторії підтримки акціонерів або держави, зміни регуляторних вимог); (iii) імітаційне моделювання (Monte Carlo) для оцінки розподілу можливих фінансових результатів та ймовірності екстремальних відхилень; (iv) за потреби - опціональні/структурні підходи до оцінки ймовірності дефолту

(зокрема модель Мертона) як один із допоміжних індикаторів, якщо для цього є релевантні ринкові дані.

CIRA забезпечує прозорість рейтингової процедури шляхом визначення переліку факторів і субфакторів, базових вагових коефіцієнтів та формул розрахунку кількісних показників (у відповідних додатках до методології). Водночас агентство допускає обґрунтовану гнучкість: коригування вагових коефіцієнтів, вибір релевантних показників та налаштування припущень у встановлених межах залежно від бізнес-моделі банку, якості та повноти даних, структури ризиків і специфіки фондування. Кожне відхилення від базових налаштувань, а також застосування експертного судження підлягає обов'язковому обґрунтуванню та документуванню в рейтинговому файлі й протоколі Рейтингового комітету.

Таким чином, результати рейтингування CIRA є поєднанням кількісної оцінки та якісного аналізу, що враховує взаємозалежність факторів і майбутні сценарії. Це підвищує точність рейтингового висновку, забезпечує практичну цінність рейтингу для користувачів у середовищі підвищеної невизначеності.

CIRA визначає кредитний рейтинг для суб'єктів банківського сектору з використанням трьох головних складових факторів, що формують агрегований рейтинг банку. До зазначених складових відносяться:

1. **Рейтинг надійності (SR - solidity rating)** - оцінка спроможності банку виконати зобов'язання, що базується винятково на його внутрішньому фінансовому стані та здатності виконувати свої боргові зобов'язання за рахунок внутрішніх джерел.
2. **Рейтинг підтримки акціонерів (SSR - Shareholder Support Rating)** - оцінка рівня потенційної фінансової підтримки акціонерів банку, яку можуть йому надати (у вигляді фінансової допомоги, стратегічного керівництва або інших ресурсів).
3. **Рейтинг державної підтримки (GSR - Government Support Rating)** - оцінка рівня ймовірності підтримки банку урядом у випадку загрози дефолту.

CIRA при розрахунку кожної зі вказаних складових кредитного рейтингу для суб'єктів банківського сектору може використовувати різні субфактори та/або диференціювати субфактори залежно від їх важливості для розрахунку з урахуванням ключових специфічних характеристик конкретної компанії.

З урахуванням показників описаних в Частинах 2 та 3 цієї методології, CIRA корегує модель визначення ймовірності дефолту суб'єктів банківського сектору і визначає:

- довгостроковий рейтинг банку та прогноз його зміни в наступному періоді/ (році) (додаток 1);
- короткостроковий рейтинг банку та його прогноз на наступний період (квартал) (додаток 2).

Оновлення рейтингів суб'єктів банківського сектору відбувається щоквартально. Присвоєння рейтингів CIRA здійснює за національною шкалою

Частина 2: Рейтинг надійності

Рейтинг надійності (SR - solidity rating) - комплексний, агрегований показник, що формується з врахуванням наступних ключових факторів та субфакторів:

- 1. Операційне середовище (OE - Operating Environment) - аналіз ризиків та умов, характерних для функціонування банківського сектору економіки.*
- 2. Рівень впливу пов'язаних компаній (CCIR - Connected Companies Influence Rate) -аналіз впливу пов'язаних/афілійованих осіб на фінансові та операційні рішення через спільну власність, транзакції між компаніями та ризики спільного управління.*
- 3. Менеджмент і стратегія.*
- 4. Кількісні фінансові показники.*
- 5. Ризик-профіль.*

1. Операційне середовище (OE) - аналіз ризиків та умов, характерних для операційного середовища банківського сектору. Сприяє виявленню впливу на загальний ризик-профіль банківських установ зовнішніх факторів, які обумовлені специфічними субфакторами, зокрема:

- **макроекономічні умови:**
 - о рівень та динаміка інфляції (загальної та базової);
 - о рівень та динаміка ВВП (реальний);
 - о рівень та динаміка зміни інституційних та ринкових процентних ставок;
 - о рівень та динаміка облікової ставки НБУ;
 - о рівень та динаміка курсу гривні до долару США, фунту стерлінгу та євро.
- **конкурентне середовище:**
 - о структура ринку;
 - о частка ринку;
 - о бар'єр входу на ринок;
 - о комплексний аналіз конкурентів і їх можливостей.
- **регуляторне середовище:**
 - о юридична та регуляторна база, що регламентує діяльність сектору;
 - о юридичні ризики сектору.
- **політична (не)стабільність:**
 - о аналіз воєнних ризиків, соціальних потрясінь, нестабільності уряду;

о аналіз рівня і специфіки податкового навантаження сектору (прямі, приховані (корупційні) податки).

- **технологічні та інноваційні фактори:** ризики, пов'язані з рівнем технологічних зрушень, інноваціями та необхідністю інвестицій у нові технології.

Операційне середовище (ОЕ) є важливим для визначення рейтингу банку, оскільки має **визначальний вплив** на стратегічне планування, управління ризиками та прийняття інвестиційних рішень.

2. Рівень впливу пов'язаних компаній (CCIR - Connected Companies Influence Rate) - оцінка впливу на діяльність банку пов'язаних осіб, контрагентів.

Визначення зазначеного показника відбувається за наступними етапами:

- а. вивчення осіб, що мають спільну власність, інтереси, інфраструктуру з банком та осіб, з якими банк має трансакційні чи договірні відносини;
- б. Оцінка впливу виявлених пов'язаних осіб на прийняття управлінських рішень щодо діяльності банку:
 - I. ризики втрати ключових контрагентів (клієнтів) або суттєвої зміни умов співпраці з ними;
 - II. репутаційні ризики.

Зазначений показник CIRA розглядає як з позиції ризиків для стабільності банку, так і з парадигми можливостей удосконалення його управління. Тобто, пов'язані особи можуть мати як негативний, так і позитивний вплив на рейтинг надійності банку.

3. Менеджмент і стратегія - дозволяє оцінити рівень готовності банку до викликів майбутнього в умовах невизначеності; реагування на зміну кон'юнктури ринку; якість управлінських рішень; наявність обґрунтованого стратегічного плану. Визначення показника відбувається за допомогою субфакторів:

- а. корпоративна структура та рівень корпоративного управління;
- б. кваліфікація та досвід топ-менеджменту банку;
- с. аналіз стратегічного плану банку.

4. Кількісні фінансові показники - група показників, котрі дозволяють визначити поточний та перспективний фінансовий стан банку, зокрема:

- а. Бізнес-профіль:
 - загальний прибуток банку.
- б. Якість і структура активів:
 - питома вага проблемних позик в кредитному портфелі (% середнє за 4 роки);

- питома вага інвестиційного портфеля в активах і його окремих складових в портфелі (% , середнє за 4 роки).
- c. Прибутковість та рентабельність:
 - процентна маржа (чистий процентний дохід /робочі активи);
 - рентабельність капіталу банку (чистий прибуток / власний капітал);
 - рентабельність активів (чистий прибуток / активи);
 - прибуток / активи зважені на ризик (RWA).
- d. Капіталізація та леверидж (структура капіталу):
 - коефіцієнт капіталу першого рівня (Tier 1 Capital Ratio) – T1 Capital / RWA.
- e. Умови фінансування:
 - видані кредити / депозити + покриті облігації у власності банку.
- f. Структура і специфіка грошових потоків.

5. Ризик-профіль. На основі зазначених вище чотирьох показників, CIRA визначає загальний ризик профіль компанії. Основні компоненти ризик-профілю:

- фінансовий ризик;
- ринковий ризик;
- кредитний ризик;
- операційний ризик;
- бізнес-ризик;
- репутаційний ризик;
- регуляторний ризик.

З метою дослідження ризиків, існуючих для суб'єкта, та оцінки здатності управління ними CIRA використовує сучасні методи моделювання.

Частина 3: SSR&GSR

Рейтинг підтримки учасниками (SSR - Shareholder Support Rating)
- здатність і готовність власників підтримати банк у разі настання фінансових труднощів, що може мати позитивний вплив на загальну стійкість банку. Дозволяє визначити ймовірність фінансової або іншої підтримки банківської установи власниками в разі загрози дефолту або інших фінансових проблем.

Рейтинг підтримки акціонерів оцінюється за двома ключовими факторами:

1. *Інтереси акціонерів.* Оцінюється ступінь зацікавленості акціонерів у підтримці банку для збереження інвестицій та уникнення репутаційних

вtrat. Враховуються стратегічні, фінансові та операційні стимули акціонерів для надання допомоги банку.

2. *Фінансові можливості акціонерів.* Платоспроможність акціонерів у контексті можливості вливання капіталу, надання позик або гарантій для покриття боргових зобов'язань банку.

Рейтинг державної підтримки (GSR - Government Support Rating) - відображає готовність і здатність держави надати фінансову підтримку банківській установі, показує наскільки банк може розраховувати на державну допомогу в критичних ситуаціях.

Рейтинг державної підтримки оцінюється за двома ключовими факторами:

1. *Стратегічна (системна) важливість* - враховується важливість банку для економіки в цілому або окремих секторів, які держава може вважати "системно важливими".

2. *Суверенний рейтинг* - рівень державної підтримки залежить від фінансової спроможності уряду.

Частина 4: Підсумкові положення

Терміни в Методології вживаються в такому значенні:

Рейтинг — висновок рейтингового агентства щодо об'єкта рейтингування, визначений з використанням встановленої рейтингової шкали.

SR (Solidity Rating, рейтинг надійності) — комплексний агрегований показник внутрішньої фінансової стійкості банку, сформований на основі аналізу операційного середовища, бізнес-профілю, менеджменту, кількісних фінансових показників та ризик-профілю.

OE (Operating Environment, операційне середовище) — сукупність макроекономічних, регуляторних, фінансових та інституційних умов, у яких функціонує банківський сектор, що впливають на ризик-профіль банку.

CCIR (Connected Companies Influence Rate) — показник впливу пов'язаних та афілійованих осіб на фінансові, операційні та стратегічні рішення банку через структуру власності, внутрішньогрупові операції або управлінський контроль.

QF (Quantitative Factors) — блок кількісних фінансових показників, що використовується для оцінки капіталізації, якості активів, прибутковості, ліквідності та операційної ефективності банку.

RWA (Risk-Weighted Assets) — активи банку, зважені на ризик відповідно до регуляторних вимог, що використовуються для розрахунку показників достатності капіталу.

Tier 1 Capital (T1 Capital) — капітал першого рівня, що включає найбільш якісні та здатні до покриття збитків елементи власного капіталу банку.

Tier 1 Capital Ratio — співвідношення капіталу першого рівня до активів, зважених на ризик, яке характеризує здатність банку протидіяти фінансовим втратам.

CET1 (Common Equity Tier 1) — основний капітал першого рівня, що складається з простих акцій та нерозподіленого прибутку, за вирахуванням регуляторних коригувань.

CAR (Capital Adequacy Ratio) — показник достатності загального регулятивного капіталу банку щодо активів, зважених на ризик.

Leverage Ratio — показник фінансового левериджу, що відображає співвідношення капіталу першого рівня до сукупної експозиції банку, включно з позабалансовими зобов'язаннями.

NPL (Non-Performing Loans) — непрацюючі кредити, за якими існує прострочення або суттєва ймовірність неповернення.

Coverage Ratio — співвідношення резервів під знецінення кредитів до обсягу непрацюючих кредитів.

Cost of Risk — показник витрат на формування резервів щодо середнього кредитного портфеля банку.

LCR (Liquidity Coverage Ratio) — норматив короткострокової ліквідності, що відображає здатність банку покривати чистий відтік ліквідності протягом 30 днів за рахунок високоліквідних активів.

NSFR (Net Stable Funding Ratio) — норматив стабільного фондування, що характеризує відповідність структури ресурсів банку його довгостроковим активам.

SSR (Shareholder Support Rating) — рейтинг підтримки акціонерів, що відображає ймовірність та потенційну спроможність власників банку надати фінансову або іншу підтримку у разі виникнення фінансових труднощів.

GSR (Government Support Rating) — рейтинг державної підтримки, що характеризує ймовірність надання державної підтримки банку з урахуванням його системної важливості та фінансових можливостей держави.

Ризик-профіль — сукупна оцінка фінансових, кредитних, ринкових, операційних, бізнес-, регуляторних та репутаційних ризиків банку.

Рейтинговий прогноз — оцінка ймовірного напряму зміни кредитного рейтингу в середньостроковій перспективі (позитивний, стабільний, негативний).

Додаток 1

Шкала рейтингів надійності суб'єктів банківського сектору

Рейтинг ва категорі я	Узагальнене значення	Рівен ь
uaAAA	винятковий (найвищий) рівень спроможності рейтингового суб'єкта своєчасно та в повному обсязі виплачувати відсотки і основну суму за борговими зобов'язаннями;	І Н В Е С Т И Ц І Й Н И Й
uaAA	дуже високий рівень спроможності рейтингового суб'єкта своєчасно та в повному обсязі виплачувати відсотки і основну суму за борговими зобов'язаннями;	
uaA	високий рівень спроможності рейтингового суб'єкта своєчасно та в повному обсязі виплачувати відсотки і основну суму за борговими зобов'язаннями. Однак такий рейтингований суб'єкт чутливий до несприятливих змін у комерційних, фінансових та економічних умовах порівняно з рейтингованими суб'єктами з більш високими рейтингами;	
uaBBB	достатня спроможність рейтингового суб'єкта своєчасно та в повному обсязі виплачувати відсотки і основну суму за борговими зобов'язаннями. Однак такий рейтингований суб'єкт перебуває під впливом несприятливих змін у комерційних, фінансових та економічних умовах порівняно з рейтингованими суб'єктами з більш високими рейтингами;	
uaBB	боргові зобов'язання рейтингового суб'єкта найменшою мірою піддаються ризику невиконання порівняно з рейтингованими суб'єктами з рейтингами спекулятивного рівня. Однак можуть виникнути труднощі із своєчасною та в повному обсязі виплатою відсотків і основної суми за борговими зобов'язаннями у разі несприятливих змін у комерційних, фінансових та економічних умовах, хоча найближчим часом вірогідність невиконання рейтингованим суб'єктом боргових зобов'язань мінімальна;	С П Е К У Л Я Т И В Н И Й
uaB	на даний час рейтингований суб'єкт спроможний виплачувати відсотки і основну суму за борговими зобов'язаннями, але має більш високу вірогідність дефолту за зобов'язаннями, ніж рейтингований суб'єкт з рейтингом „uaBB”. Рейтингований суб'єкт перебуває під впливом несприятливих змін у комерційних, фінансових та економічних умовах порівняно з рейтингованими суб'єктами з більш високими рейтингами, що може послабити його спроможність своєчасно і в повному обсязі виплачувати відсотки і основну суму за борговими зобов'язаннями;	
uaCCC	існує вірогідність дефолту за борговими зобов'язаннями рейтингового суб'єкта. Своєчасність і обсяг виплати відсотків та основної суми за борговими зобов'язаннями значною мірою залежать від комерційних, фінансових та економічних умов;	
uaCC	існує висока вірогідність дефолту за борговими зобов'язаннями рейтингового суб'єкта в комерційних, фінансових та економічних умовах;	
uaC	найближчим часом очікується дефолт за борговими зобов'язаннями рейтингового суб'єкта, але виплати за борговими зобов'язаннями на даний час не припинені;	
uaD	дефолт - сплата відсотків і основної суми за борговими зобов'язаннями припинені рейтингованим суб'єктом без досягнення згоди кредиторів щодо реструктуризації заборгованості до настання строку платежу.	

*Про рейтингування: Закон України від 19.09.2024 №3981-IX

Додаток 2

Шкала короткострокових рейтингів надійності

Рейтингов а категорія	Узагальнене значення	Рівень
A1	Рейтингований суб'єкт володіє винятковими (найвищими) можливостями виплати відсотків за борговими зобов'язаннями та самих боргів та запобігати у короткостроковому періоді.	Інвестиційні рейтинги
A2	Рейтингований суб'єкт володіє надзвичайно високими можливостями виплати відсотків за борговими зобов'язаннями та самих боргів.	
A3	Рейтингований суб'єкт має задовільну кредитоспроможність. Здатність проводити своєчасні платежі за фінансовими зобов'язаннями знаходиться на адекватному рівні, проте негативні зміни в короткостроковій перспективі можуть призвести до зниження рейтингу до неінвестиційних категорій.	
B	Мінімальна спроможність проводити своєчасні платежі за фінансовими зобов'язаннями, високі ризики при негативних змінах фінансової та економічної кон'юнктури в короткостроковій перспективі.	Спекулятивні рейтинги
C	Високий ризик дефолту. Здатність виконувати фінансові зобов'язання повністю залежить від сприятливого ділового середовища та економічної кон'юнктури.	
D	Дефолт. Банкрутство.	

Короткострокові кредитні рейтинги присвоюються CIRA за внутрішньою шкалою короткострокової кредитної надійності (A1-D), яка використовується виключно в межах національної рейтингової системи України та не є міжнародною рейтинговою шкалою.

Додаток 3

Прогноз кредитних рейтингів

Прогноз	Узагальнене значення
Позитивний	можливість підвищення рівня встановленого рейтингу протягом наступного періоду (кварталу/року) за умови збереження наявних на дату рейтингування тенденцій
Стабільний	відсутність на дату рейтингування передумов для зміни рейтингу протягом наступного періоду (кварталу/року)
Еволюційний	наявність на дату рейтингування суттєвих передумов для зміни рейтингу протягом наступного періоду (кварталу/року)
Негативний	можливість погіршення встановленого рейтингу за умови збереження та реалізації наявних на дату рейтингування факторів ризику протягом наступного періоду (кварталу/року)

Додаток 4

Розкриття вагових коефіцієнтів факторів/субфакторів та формул розрахунку кількісних показників (банківський сектор)

Цей Додаток є невід'ємною частиною Методології та встановлює прозорі правила: (1) базові вагові коефіцієнти факторів і субфакторів, (2) формули розрахунку ключових кількісних показників, (3) орієнтовні бенчмарки/діапазони значень для попередньої класифікації показників за рейтинговими рівнями, а також (4) вимоги до документування будь-яких відхилень від базових налаштувань. У зв'язку з тим, що універсальні фіксовані коефіцієнти не можуть однаково коректно описати всі бізнес-моделі банків, Методологія передбачає обґрунтовану гнучкість: вагові коефіцієнти та/або підхід до інтерпретації окремих показників можуть коригуватися в межах встановлених діапазонів за умови логічного пояснення та відображення такого рішення у рейтинговому файлі та протоколі Рейтингового комітету.

4.1. Загальна модель агрегування та базові ваги компонентів

Агрегований кредитний рейтинг банку формується на основі трьох складових: SR (solidity rating — внутрішня стійкість), SSR (shareholder support rating — потенційна підтримка акціонерів) та GSR (government support rating — потенційна державна підтримка). Для забезпечення відтворюваності підсумкова кількісна оцінка (Score_total, 0–100) може визначатися як зважена сума:

$$\text{Score_total} = w_SR \times \text{Score_SR} + w_SSR \times \text{Score_SSR} + w_GSR \times \text{Score_GSR},$$

де $w_SR + w_SSR + w_GSR = 100\%$.
 Score_SR , Score_SSR , Score_GSR — числові оцінки відповідних складових у шкалі 0–100, що формуються на основі розрахованих показників та/або експертної оцінки з подальшим зіставленням зі шкалою балів і рейтингових категорій (див. табл. 3.5).

Таблиця 4.1. Базові ваги компонентів SR/SSR/GSR та допустима гнучкість

Компонент	Позначення	Базова вага, %	Діапазон коригування та приклади застосування
Рейтинг надійності (внутрішня стійкість)	SR	70	55–85. Підвищується для самостійних банків без значної зовнішньої підтримки; зменшується, якщо підтримка групи/держави є домінуючим драйвером ризику.
Рейтинг підтримки акціонерів	SSR	20	0–35. Підвищується за наявності підтверджених стимулів і фінансових можливостей акціонера; зменшується за слабкої/розпорошеної структури власності або відсутності історії підтримки.
Рейтинг державної	GSR	10	0–35. Підвищується для державних або системно важливих банків; обмежується

підтримки суверенним ризиком та правовими/фіскальними можливостями держави.

4.2. Структура рейтингу надійності (SR) та ваги субфакторів

SR є комплексною оцінкою внутрішньої стійкості банку та відображає його здатність виконувати зобов'язання за рахунок власних ресурсів. SR формується як зважена сума субфакторів ($Score_i$) у шкалі 0-100: $Score_{SR} = \sum (w_i \times Score_i)$, де $\sum w_i = 100\%$. Субфактори SR охоплюють зовнішні умови, якість управління, фінансові метрики та ризик-профіль.

Таблиця 4.2. Базові ваги субфакторів у межах SR

Субфактор SR	Позначення	Базова вага в SR, %	Діапазон коригування, % та коментар
Операційне середовище	OE	15	10-20. Зростає при підвищеній макро/політичній невизначеності.
Вплив пов'язаних осіб/групи	CCIR	10	0-15. Зростає при високих внутрішньогрупових транзакціях/залежності.
Менеджмент і стратегія	M&S	10	5-15. Зростає, якщо якість управління є ключовим драйвером ризику.
Кількісні фінансові показники	QF	45	35-55. Основа SR; частка може змінюватися залежно від бізнес-моделі.
Ризик-профіль	RP	20	10-30. Зростає при високій концентрації/волатильності та складній структурі ризиків.

4.3. Декомпозиція кількісних фінансових показників (QF) та їх вагові коефіцієнти

Блок QF (кількісні фінансові показники) відображає фінансову спроможність банку та розраховується на основі сукупності ключових коефіцієнтів. Для забезпечення прозорості QF структурується на підблоки з базовими ваговими коефіцієнтами (у межах QF); за потреби можливий їх перерозподіл у межах ± 5 п.п. по підблоках із дотриманням суми 100% та з обов'язковим документуванням.

Таблиця 4.3. Підблоки QF: базові ваги та основні показники

Підблок QF	Базова вага в QF, %	Базова вага в SR, % (орієнтовно)	Приклади ключових метрик
Капіталізація та достатність капіталу	25	$\approx 11,25$	Tier 1, CET1, CAR, Leverage ratio, RWA/Assets
Якість активів та резервування	25	$\approx 11,25$	NPL, Stage 3, Coverage, Cost of Risk, концентрації
Прибутковість і стійкість доходів	20	$\approx 9,0$	ROE, ROA, NIM, PPOP, волатильність прибутку
Ліквідність і фондова база	20	$\approx 9,0$	LCR, NSFR, Net Loans/Deposits, частка оптового фондування
Операційна	10	$\approx 4,5$	Cost-to-Income,

ефективність

витрати/активи,
операційний леверидж

4.4. Формули розрахунку основних кількісних показників

Нижче наведено стандартні формули ключових коефіцієнтів. Якщо у фінансовій звітності банку застосовуються нетипові підходи (наприклад, істотні разові ефекти, зміни облікової політики), CIRA може виконувати аналітичні коригування для забезпечення порівнянності. Усі коригування мають бути розкриті в рейтинговому файлі із зазначенням причин та впливу на показники.

- Коефіцієнт достатності капіталу 1-го рівня (Tier 1 ratio) = (Капітал 1-го рівня / Активи, зважені на ризик) × 100%.
- Коефіцієнт CET1 (CET1 ratio) = (Основний капітал 1-го рівня (Common Equity Tier 1) / Активи, зважені на ризик) × 100%. (за наявності даних).
- Коефіцієнт достатності загального регулятивного капіталу (CAR, Total Capital Adequacy Ratio) = (Загальний регулятивний капітал / Активи, зважені на ризик) × 100%.
- Коефіцієнт левериджу (Leverage ratio) = (Капітал 1-го рівня / Сукупна експозиція (Total Exposure)) × 100%, де Total Exposure включає позабалансові експозиції відповідно до регуляторних правил.
- Норматив достатності регулятивного капіталу (не менше 10%)= регулятивний капітал банку / сукупна експозиція під ризиком × 100%.
- Норматив інвестування в цінні папери окремо за кожною установою (не більше 15%)= кошти, інвестовані в цінні папери одного емітента / регулятивний капітал банку × 100%.
- Норматив загальної суми інвестування (не більше 60%)= сукупні інвестиції банку в цінні папери / регулятивний капітал банку × 100%.
- ROE = (Чистий прибуток / Середній власний капітал) × 100%.
- ROA = (Чистий прибуток / Середні активи) × 100%.
- NIM = (Чистий процентний дохід / Середні процентні активи) × 100%.
- Cost-to-Income = (Операційні витрати / Операційні доходи) × 100%.
- NPL ratio = (Непрацюючі кредити / Валовий кредитний портфель) × 100%.
- Coverage ratio = (Резерви під знецінення / Непрацюючі кредити) × 100%.
- Cost of Risk = (Витрати на формування резервів / Середній валовий кредитний портфель) × 100%.
- Net Loans/Deposits = (Чисті кредити клієнтам / Депозити клієнтів) × 100%.
- LCR = (Високоліквідні активи (HQLA) / Чистий відтік ліквідності за 30 днів) × 100%.
- NSFR = (Доступне стабільне фондування / Необхідне стабільне фондування) × 100%.

Умови та фактори, що можуть впливати на кількісні показники

При інтерпретації показників CIRA може враховувати (за наявності інформації): (i) валютну структуру активів/пасивів та ефект девальвації; (ii) разові/нерегулярні доходи (переоцінки, продаж активів), що спотворюють ROE/ROA; (iii) регуляторні зміни (нормативи капіталу/ліквідності), які змінюють вимоги до банку; (iv) концентрацію портфеля та якість застав, що впливають на NPL і Coverage; (v) структуру фондування (частка оптового фондування, концентрація депозитів), що впливає на LCR/NSFR; (vi) події форс-мажору (воєнні ризики, мораторії, реструктуризації), які можуть тимчасово змінювати якість активів. Усі такі коригування/пояснення відображаються у рейтинговому звіті та протоколі.

4.5. Орієнтовні бенчмарки показників за укрупненими рейтинговими групами (AAA-C)

Бенчмарки наведено як орієнтир для попередньої класифікації рівня показника. Фактична рейтингова категорія визначається сукупністю факторів та може відрізнитися залежно від бізнес-моделі банку, структури балансу та якості ризик-менеджменту.

Таблиця 4.4. Довідкові діапазони ключових коефіцієнтів

Показник	AAA-AA	A-BBB	BB	B	CCC-C
Tier 1 ratio	>17%	12-17%	10-12%	8-10%	<8%
ROE	>15%	8-15%	3-8%	0-3% або волатильний	від'ємний
NPL ratio	<5%	5-10%	10-15%	15-25%	>25%
Coverage ratio	>150%	100-150%	70-100%	40-70%	<40%
Net L/D	60-95%	95-110%	110-125%	125-150%	>150%
LCR	>150%	120-150%	100-120%	80-100%	<80%

4.6. Відповідність сукупного балу (0-100) рейтинговим категоріям

Після розрахунку Score_total (0-100) значення зіставляється з рейтинговою категорією за шкалою нижче. Якщо бал знаходиться поблизу межі діапазону або якщо є фактори, що не повністю враховані кількісною моделлю, Рейтинговий комітет може застосувати обмежене експертне коригування (як правило, не більше ± 1 рівня) з обов'язковим документуванням причин.

Таблиця 4.5. Базова відповідність сукупного балу (0-100) рейтинговим категоріям

Сукупний бал (S)	Рейтингова категорія
90-100	uaAAA
80-89	uaAA
70-79	uaA

60-69	uaBBB
50-59	uaBB
40-49	uaB
30-39	uaCCC
20-29	uaCC
10-19	uaC
0-9	uaD

Оскільки кожній рейтинговій категорії відповідає діапазон значень, для більш точного відображення позиції в межах цього діапазону CIRA може застосовувати модифікатори "+" та "-". Позначка "+" використовується, якщо результат знаходиться у верхній частині діапазону відповідної категорії (ближче до підвищення), а позначка "-" — якщо результат знаходиться у нижній частині діапазону (ближче до зниження). Наприклад, $Score_total = 89$ відповідає рівню uaAA+, тоді як $Score_total = 81$ — uaAA-

4.7. Приклад застосування моделі агрегування (ілюстративний)

Приклад (умовний). Банк має: Tier 1 = 16%, ROE = 10%, NPL = 6%, Coverage = 120%, Net Loans/Deposits = 105%, LCR = 140%. За Таблицею 4.4 показники відповідають укрупненій групі A-BBB. За підсумком оцінки субфакторів формується $Score_SR$, який, наприклад, становить 58 балів (індикативно BBB). Далі оцінюються компоненти підтримки: $Score_SSR$ (підтримка акціонера) може бути, наприклад, 45 балів (BB+), а $Score_GSR$ (держпідтримка) — 70 балів (A). За базових ваг 70/20/10: $Score_total = 0,70 \times 58 + 0,20 \times 45 + 0,10 \times 70 = 56,1$ балів, що відповідає категорії uaBB (Таблиця 4.5). Якщо банк є системно важливим і рішенням Рейтингового комітету вага GSR обґрунтовано збільшується, наприклад, до 20% (за рахунок зменшення ваги SR до 60%), тоді $Score_total = 0,60 \times 58 + 0,20 \times 45 + 0,20 \times 70 = 58,2$, що може змістити індикативну оцінку до верхньої межі uaBB або uaBB+. У будь-якому випадку застосовані ваги та причина їх коригування відображаються у файлі.

4.8. Документування та контроль якості

Для кожного рейтингового рішення CIRA забезпечує збереження у рейтинговому файлі: (i) вихідних даних та джерел, (ii) розрахунків показників за формулами цього Додатку, (iii) застосованих ваг факторів/субфакторів, (iv) опису коригувань даних та причини їх застосування, (v) результатів сценарних перевірок/аналізу чутливості (за наявності), (vi) протоколу Рейтингового комітету, у якому фіксуються будь-які експертні коригування фінального рейтингу. Ці вимоги спрямовані на забезпечення прозорості, відтворюваності та можливості регуляторної перевірки.